

VALUE: HUNGARY National Report

Maria Arapovics PhD, Eötvös Loránd University, Budapest

August 2011

Önkéntesség az egyetemeken - Magyarország

1. Átfogó helyzetkép a magyar önkéntességről – és a hazai egyetemi önkéntességről

Hazánkban hagyománya van a jótékony segítségnek, a közös munkának, vagy akár a kalákába szerveződő összefogásnak. Az önkéntesség új formája a rendszerváltást követően újjászülető, a nonprofit szervezetekhez vagy egyházhoz kapcsolódó karitatív tevékenység a kilencvenes évektől megjelenik, mégis Magyarországon lényegében ENSZ által meghirdetett Önkéntesek Évétől (2001) válik számottevő tevékenységgé, áramlik be a köznyelvbe az önkéntesség fogalma.

Az Európai Érték Vizsgálat szerint Magyarországon 2008-ban a felnőtt népesség közel 11%-a, több mint 900 ezer ember (901.545 fő) végzett önkéntes munkát szervezetek számára. Ez a vizsgálat a jogi és nem jogi formával rendelkező szervezeteknek önkéntes munkát végző 18 éven felüli népesség reprezentatív megkérdezés alapján történt (Bartal 2010).

A hazai Központi Statisztikai Hivatal szűk értelmezése – a nonprofit szervezeteknél végzett, a szervezetek bevallása alapján végzett felmérés szerint – 2009-ben a nonprofit szektorban tevékenykedő önkéntes segítők becsült száma 427 ezer fő volt. A magyarországi civil szervezetek valamivel több mint felében tevékenykedett önkéntes, az egyesületeknél és magánalapítványoknál – vagyis a klasszikus civil szervezeteknél – tevékenykedett az önkéntesek több mint 93 százaléka. A KSH által, a legszűkebben értelmezett (nonprofit szervezeteknél) tevékenykedő önkéntesek által teljesített közel 60 millió munkaóra több mint 28 ezer főállású foglalkoztatott munkaidejének feleltethető meg (Nagy - Sebestény 2011).

A KSH adatai szerint a nonprofit szektorban hazánkban évek óta a szabadidős területen van jelen a legtöbb önkéntes. Ez nem meglepő, hiszen a Magyarországon a legtöbb nonprofit szervezet is ezen a területen tevékenykedik. A számarányok sorrendjét követve a szabadidő-hobbi, a szociális ellátás, a kultúra és a többcélú adományosztás valamint a közbiztonság védelme területén dolgozó civil szervezeteket segítették Magyarországon a legtöbben.

Az önkéntes segítőkkel rendelkező nonprofit szervezetek száma és aránya, önkénteseinek száma és megoszlása tevékenységcsoportok szerint 2009-ben

Az önkéntes segítőkkel rendelkező nonprofit szervezetek száma és aránya, önkénteseinek száma és megoszlása tevékenységcsoportok szerint, 2009

Tevékenységcsoport	Önkéntes segítőkkel rendelkező szervezetek		Az önkéntes segítők	
	száma	aránya, %	száma	megoszlása, %

Kultúra	4 721	59,2	45 261	10,6
Vallás	958	63,1	10 789	2,5
Sport	4 941	62,9	40 446	9,5
Szabadidő, hobbi	6 769	59,5	67 217	15,6
Oktatás	4 685	53,7	26 822	6,3
Kutatás	683	49,9	5 569	1,3
Egészségügy	1 488	49,5	10 306	2,4
Szociális ellátás	3 297	57,7	47 312	11,1
Polgárvédelem, tűzoltás	669	67,3	9 605	2,3
Környezetvédelem	1 044	61,3	12 275	2,9
Településfejlesztés	2 279	55,3	18 185	4,3
Gazdaságfejlesztés	574	34,8	3 496	0,8
Jogvédelem	508	52,0	6 321	1,5
Közbiztonság védelme	1 585	68,3	43 133	10,1
Többcélú adományosztás, nonprofit szövetségek	518	63,0	47 252	11,1
Nemzetközi kapcsolatok	516	59,1	4 156	1,0
Szakmai, gazdasági érdekképviselő	1 962	43,5	23 583	5,5
Politika	376	60,1	4 969	1,2
Összesen	37 573	56,8	426 697	100,0

Forrás: KSH 2011.

A 2008. évi EVS felmérés mintája alapján a tipikus magyar önkéntes olyan 18-45 év közötti nő, aki városokban vagy községekben él, inkább házas, de nagy gyakorisággal lehet hajadon, inkább gyermekes, aki általában 2 gyermeket nevel, de gyakori, hogy gyermektelen, felsőfokú vagy középfokú végzettsége van. Gazdaságilag aktív, szolgáltatás jellegű, illetve felsőfokú képzettség önálló alkalmazását igénylő munkakörben dolgozik, a maga módján vallásosnak tartja magát. Átlagos havi jövedelme inkább 75-150 ezer forint között van, sokaknak ennél magasabb, 250-300 ezer forint. Jellemzően az elmúlt 10 évben lett önkéntes, a szervezeteknél végzett leggyakoribb önkéntes tevékenysége, hogy rendezvények, események szervezésében és lebonyolításában vesz részt, vagy pedig adminisztratív feladatokat lát el, vagy pedig gyermek- és ifjúságvédelmi programokban segédkezik (Bartal 2010).

Az érdeklődés felkeltésében, az önkéntesség terjedésében mérföldkő *a közérdekű önkéntes tevékenységről szóló 2005. évi LXXXVIII. törvény*. Az országgyűlés elismerte a társadalom tagjainak szolidaritásán alapuló, az állampolgárok öntevékenységét kifejező, a személyeknek és közösségeiknek más vagy mások javára ellenszolgáltatás nélkül végzett önkéntes tevékenységét és megalkotta a közérdekű önkéntes tevékenységről szóló 2005. évi LXXXVIII. törvényt. Mint ahogy a jogszabály preambuluma fogalmaz, annak érdekében jött létre a jogszabály, hogy e jelentős társadalmi erőforrás a közcélok elérése érdekében is mind hatékonyabban mozgósíthatóvá váljon. A törvény keretbe foglalja a közérdekű önkéntes tevékenység alapvető szabályait, továbbá kedvezmények és garanciák biztosításával ösztönözi kívánja az állampolgárok és szervezeteik részvételét a társadalom előtt álló feladatok megoldásában, a közcélok elérésében.

A jogszabály jelentősége, hogy jogi statusba helyezte az önkéntességet, világos helyzetet teremtett azáltal, hogy az önkéntes költségtérítés adó és járulékmentessé vált, valamint kiterjesztette a közérdekű önkéntesség intézményét a nonprofit szektoron kívülre is.

2007-ben *Önkéntes Stratégiát* fogadott el kormány, mely a népszerűsítést, a szabályozást, a fogadóintézmények erősítését és az elismertetést tűzte célul. További kormányzati intézkedés alapján kormányrendelet született az aktív polgárságot előmozdító önkéntesség európai éve 2011 programjáról. Az Önkéntesség Európai Éve egybe esett Magyarország uniós soros elnökségével ezért kiemelt figyelembe és támogatásokban részesült.

A törvény mellett jelentős lépés volt, hogy Magyarországon létrejött egy az önkéntes tevékenységeket koordináló intézményhálózat, valamint a civil szervezetek támogatására 2003-ban létrejött a *Nemzeti Civil Alapprogram (NCA)*. Ez például jelentős pályázatot hirdetett az Önkéntesség Európai Évéhez kötődően az önkéntességet fejlesztő és szolgáló programokra. A civil szektor aktívan követi, hogy a készülő új civil jogszabályok az NCA-t megszüntetik és új alapot és támogatási rendszert hoznak létre.

Átfogó statisztika az egyetemisták és főiskolások önkéntes tevékenységéről nem készült, viszont az *Eötvös Loránd Tudományegyetem "Egyetemes értékek az egyetemen"* vizsgálata a Közép-magyarországi régió hallgatóit mérte fel, reprezentatív minta alapján.

Az ELTE PPK andragógus hallgatói kezdeményezésével létrejött Egyetemes értékek az egyetemen című, 1750 fő bevonásával végzett kutatás. A vizsgálat az elsőéves egyetemista, főiskolás hallgatók véleményét mérte fel, többek között a demáciáról, a közbizalomról az öntevekenységről és értékpreferenciáikról. A kutatásból kiderült, hogy bár a fiatalok többsége érdeklődőnek mondható - nyilatkozott arról, hogy érdeklik a programok - mégis nagyon alacsony a részvételük rendszeres önkéntes tevékenységben, kevesen tagjai egyesületeknek. A megkérdezetteknek csupán 7%-a jelezte, hogy egyesületi tevékenységben, önkéntes tevékenységben részt vesz. A demokratikus deficitet érzékelteti hogy az egyetemi hallgatók érdekképviseletében mindössze a válaszolók 2%-a résztvevő.

Az alábbi rangsor alakult ki a bejelölt aktivitás alapján: Szabadidőhöz kapcsolódó tevékenységekben (44%), internetes közösségi oldalon (40%), egyesületi tevékenységekben, önkéntességben (7%), karitatív akciókban (5%), blog szerkesztésében (4%), diákönkormányzatban (2%), párt ifjúsági szervezetében (0,5%) vesz részt.

Megjegyzendő a magyarországi nonprofit szektorra is a szabadidős-sport tevékenységű szervezetek túlsúlya a jellemző, azok a fiatalok, akik részt vettek közösségformáló tevékenységekben jellemzően a szabadidőhöz kapcsolódó énekkar, tánc, sport szakkörön vettek részt (EÉE 2011).

2. Jó példák, hatékony együttműködések, interakciók

2000. óta működik a Magyarországon a felsőoktatás nonprofit szektorát oktató egyetemi oktatókból és elismert civil szervezetek vezetőiből, civil szakemberekből, kutatókból álló *Nonprofit Képzés Műhely*. A több egyetem oktatóját is tömörítő műhely alakulásakor a felsőoktatásban részt vevő hallgatók demokratikus felkészültségének növelése érdekében formálódott, az Eötvös Loránd Tudományegyetemen indult „Civil társadalom, nonprofit szervezetek” képzési program kidolgozása kapcsán. A műhely felvállalta azt a célt, hogy hazai felsőoktatás kereteiből ne kerüljön ki úgy hallgató, hogy legalább egy-két szemesztert demokratikus értékekkel, a civil társadalommal ne foglalkozott volna, bármilyen szakterületen végezze is tanulmányait. A *Civil társadalom nonprofit szervezetek képzési programot* 19 felsőoktatási intézményben kezdték el oktatni. A műhely tagjai részt vettek több szakképesítési program fejlesztésében, így a *nonprofit menedzser szakképesítés* megújításában (2005-2006), valamint a *közösségi-civil szervező felsőfokú szakképesítés* megteremtésében (2006) és több iskolarendszeren kívüli képzés létrehozásában, valamint civil szektort érintő kérdések felmérésében. 2010-ben műhelymunkájuk célja kiegészült azzal a kezdeményezéssel, hogy az önkéntes tevékenységet hogyan lehetne elismertetni a felsőoktatásban. A jó példák, eredményes gyakorlatok bemutatásával, információcserével segítik a civil szektort és az önkéntes tevékenységet. A műhely állandó tagja és együttműködő partnere a *Közösségfejlesztők Egyesülete* és a *Nonprofit Információs és Oktató Központ Alapítvány (NIOK)*.

A felsőoktatási validációs rendszer fejlesztésére uniós és kormányzati támogatásból (TÁMOP 4.1.3 projekten) közel ötven szakember dolgozott a validációs rendszermodell és eljárásrend, valamint az ezek bevezetésére vonatkozó ajánlások kidolgozásán. A fejlesztőmunka 2009 nyarán indult, és 2011 tavaszán zárul. A szakértők a hozott tudás dokumentálására tettek javaslatokat. A hozott tudás dokumentálásán azt a folyamatot értik, melynek során az egyén a hozott tudás meglétét alátámasztó dokumentumokat és más bizonyítékokat összegyűjti, és az eljáráshoz szükséges formába rendezi, azzal a céllal, hogy a tudás minél inkább összevethető legyen a rendelkezésre álló referenciával. Ennek a fejlesztésnek a részeként az informális tanulási környezetben megvalósuló tanulás elismertetésére ajánlásokat fogalmaztak meg a szakértők. Azt a tanulást kívánják elismertetni, ami nem szervezett keretek között zajló, azaz képzőintézményektől és curriculumtól független tanulás, ahol a tanulót támogató személyek nincsenek jelen, vagy nem professzionális személyek segítik a tanulási folyamatot. Jellegzetes formája az önképzés és a tapasztalati tanulás, amelynek helyszíne lehet a munkahely, a család vagy a közösségi, civil élet vagy önkéntes munka (Derényi-Tóth 2011).

Az *Önkéntesség Európai Éve 2011* keretében a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium, valamint a Vidékfejlesztési Minisztérium, az Önkéntes Központ Alapítvánnyal együttműködve nagyszabású hulladékgyűjtő akciót szervezett, 2011. május 21-én. Felsőoktatási Önkéntesség Napja és TeSzedd! önkéntes akció a tiszta Magyarországért címmel. Az akciók a *Hallgatói Önkormányzatok Országos Konferenciája* (HÖÖK) részvételével a legjelentősebb magyar egyetemi városokban valósultak meg: Budapest, Pécs, Debrecen, Szeged, Miskolc, Győr, Eger, Gödöllő, Szolnok, Sopron.

A Hallgatók a Közösség Szolgálatában Országos Egyesület tagjai azért alakultak, hogy az egyetemi hallgatóságot közelebb hozzák a társadalom valós gondjaihoz, hogy segítsék a jövő döntéshozóit felelős, a közösséggel szolidáris állampolgárokká nevelni, hogy fokozzák az egyetemek szerepét környezetünk égető problémáinak orvoslásában, egyúttal jelentősen növelve az intézmények presztízsét is. A HAKÖSZ a Budapesti Corvinus Egyetemen jött létre, hallgatói körökben terjesztve a társadalmi felelősségvállalás, a közösségi nevelés és az önkéntesség szellemiségének és gyakorlatának meghonosítását. Tevékenységük során együttműködnek más hallgatói csoportokkal, a Hallgatói Önkormányzattal, diákszervezetekkel, kollégiumokkal, egyéb hallgatói önszerveződésekkel, jó együttműködésre törekednek az egyetem karaival, tanszékeivel, oktatóival.

Az ELTE Andragógia Tanszéke és hallgatói 2010 őszén csatlakoztak a *Közösségfejlesztők Egyesülete* által elindított „*Add Tovább!*” mozgalomhoz. A mozgalom célja hogy elősegítse az ifjúság közösségi és demokratikus szocializációját azáltal, hogy lehetőségeket teremt a társadalmi szerepvállaláshoz, illetve elősegítse a települési közösségek megújulását.

Az Add Tovább ELTE! az önkéntesség népszerűsítését, az önkéntes munkát szívesen vállaló hallgatók és az önkénteseket fogadó szervezetek közvetítését vállalta fel intézmények és közösségek között. A mozgalom olyan kezdeményezéseket támogat, amely a fiatalok és közvetlen környezetükkel való együttműködésen alapul (pl. gyermektáborok szervezése, ismeretterjesztő előadások tartása, idősek támogatása, kirándulások szervezése, pályaorientációs segítségnyújtás, mentorálás, önképző- és tanulókör szervezése). Ezek az egyetemisták kis lépései a társadalmi felelősségvállalás felé.

A Károly Róbert Főiskolán 2008-ban alakult meg a vöröskeresztes helyi szervezet azzal a céllal, hogy szervezet formájában folytassa a főiskolán folyó önkéntes munkát. A Magyar Vöröskereszt Országos Igazgatósága által is elismert szervezetben 52 hallgató végzett önkéntes munkát, félévenként 2 nap időtartamban szervezett véradáson. A sikeres program előfeltétele a szervezettség, az eseményt megelőzően az önkénteseink felhívják hallgatótársaik figyelmét az önkéntes és térítésmentes véradás fontosságára a főiskolán, diákotthonban, baráti közösségeikben, majd az önkéntes hallgatók fogadják társaikat a véradó napokon, ahol végig kísérik őket a véradás teljes folyamatán, segítik leküzdeni hallgatótársaik esetleges félelmét a véradás kapcsán.

A 2010 évi vörösiszap károsultak – azon három település lakosai, akiknek házaik 2010 őszén történt ipari katasztrófa során elöntötte a lúgos vörösiszap – megsegítésére az Eötvös Loránd Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karának Instruktori Köre az oktatókkal összefogva karitatív akciót indított *palacsintaBISZTRÓ* címmel. Az egyetemisták 1340 palacsintát sütöttek ki, amelyet az egyetem területén pénzbeli adományokért cserébe osztogatnak, a bevételt pedig a rászorultaknak juttatták el, 172.310 forintot a devecseri károsultak javára, kb. 250 db palacsintát hajléktalanok között osztottak szét az esemény napján. A sikeres önkéntes akciót 2011-ben is meg akarják ismételni.

3. Korlátok és lehetőségek a jövőbeli fejlesztésekhez

Magyarországon megvannak az önkéntesség kereti, szabályozási rendszere, az Önkéntesség Európai Éve sokat tett a népszerűsítésért, viszont az ösztönzőket, az önkéntes munka elismertetését kellene még erősíteni. Az egyetemeken a meglévő lehetőségek népszerűsítése is fontos feladat. A felsőoktatási törvény például lehetőséget teremt a munkavégzés során tapasztalati tanulással megszerzett tudás(elemelek), ismeretek, képességek, készségek, kompetencia(elemelek) beszámítására. A magyar felsőoktatásban – a formális, tantervileg szervezett szakmai gyakorlatokon túli – „előzetes munkatapasztalat beszámítás”-át a tanulmányi követelmények teljesítésébe a jelenleg hatályos törvényi szabályozás 30 kreditben korlátozza. Ugyanakkor kevés egyetemen élnek e lehetőséggel.

Magyarországon középiskolás korban sokan végeznek közösségi szolgálatot, szeretetszolgálatot, különösen az egyházi iskolákban. A jó példák és a társadalmi feszültségek arra sarkallták a magyar oktatásügyet, hogy valamennyi középiskolás számára előírják az iskolai közösségi szolgálatot a formálódó közoktatási törvény által.

Bár a jogszabálynak csupán tervezete ismert, kihívás elé állítja az iskolákat és a civil szervezeteket, önkénteseket és közösségi szolgáltatókat fogadó közintézményeket egyaránt. Az elinduló folyamat mindenképpen hatással lesz a felsőoktatásra is.

Fontos feladat annak fejlesztése, hogy a felsőoktatásban szerveződő képzési programokban milyen módon történhet a civil szektorban szerzett tapasztalatokkal már rendelkezők tudásának beszámítása. Érdemes lenne ezeket az új, még formálódó képzési programokat a hozott tapasztalati tudások befogadására alkalmassá tenni, ez növelhetné is vonzerejüket a potenciális hallgatók körében.

A magyar civil szervezetek többsége nehéz körülmények között működik. A felsőoktatási programok mellett ezért a befogadó szervezetek fejlesztése, a munkatársak képzése és az önkéntesekkel való foglalkozás finanszírozása is szükséges lenne.

Egyre ismertebbé vált Magyarországon az Ifjúság Lendületben Program, illetve az Európai Önkéntes Szolgálat, melyek során a fiatalok önkéntes munkát végezhetnek egy másik országban, meghatározott időtartamban. Az önkéntes munkák széles körét kínálják a különböző résztvevő szervezetek, mindenki megtalálhatja az érdeklődésének leginkább megfelelő tevékenységet kulturális, környezetvédelmi, sport, média és különböző szociális területeken.

Felmérések szerint ezek a programok segítik a fiatalok munkanélküliségének problémáját, szakmai tapasztalatszerzést, a csapatmunkát, interkulturális tanulást, és nem utolsósorban a nyelvtudás fejlesztését. Az önkéntes tevékenységben részt vevő fiatalok tudatosabban választanak pályát. Társadalmi-kulturális hatással is van az önkéntesre, nyitottabbá válik, az uniós programokat jobban érti aktívabb állampolgár lesz.

Célszerű lenne az EVS befogadó szervezeteihez hasonló rendszert kialakítani Magyarországon, felkészíteni a szervezeteket az önkéntesek koordinálására. Erre

már indultak kezdeményezések, de a magyar civil szervezetek többsége még nem áll készen önkéntes fogadására.

Az Önkéntes Központ Alapítvány számos jó projekt indítója és generálója. Több közös együttműködés kezdődött az alapítvány és az egyetemek között. Jelentős kezdeményezés „Az önkéntesség során szerzett tapasztalatok, kompetenciák felmérése a munkaerőpiacon történő hasznosíthatóság szempontjából” című Leonardo da Vinci nemzetközi kutatási program (2003-2006) során kidolgozott „kompetencia portfólió”. A kialakított eszközök segítenek az önkéntesség során megszerzett képességek, kompetenciák, ismeretek felmérésében, melyek segíthetik az önkéntes tapasztalatokkal rendelkezőket a munkakeresésben. 2011-ben az alapítvány az Európai Képesítési Keretrendszer szempontjainak megfelelően megújította önkéntes portfóliót és az önkéntes igazolványt. A folyamatot egyetemi oktatók és hallgatók is segítették. A kompetencia portfólió előrelépést elősegítheti az önkéntes tevékenység elismerését és beszámítását az egyetemi kreditek rendszerében.

Az alapítvány munkaerő-piaci projektje, az ÖTLET program és a civil szektor és önkéntesség fejlesztését szolgáló Önindító programja újabb lehetőségeket kínál az egyetemek és a civil szervezetek együttműködésére.

4. Összefoglalás és javaslatok

Magyarországon számos változás ment végben az elmúlt 20 évben. Az nemzetközi önkéntes évek (2001, 2011) jelentős változásokat hoztak az önkéntesség népszerűsítésében. A jogi szabályozás keretei is ösztönzőkké váltak, bár az adminisztrációs terheket nem csökkentették az intézkedések. Jelenleg a civil jogszabályok átalakítása előtt áll Magyarország, ami egyszerre jelent lehetőségeket és korlátokat is. Önkéntes stratégiai tervezés indult, számos akciót szerveztek a szervezetek és az egyetemek. A figyelemfelhívás mellett ugyanakkor nélkülözhetetlen a fogadószervezetek kapacitásának támogatása, bővítése és az önkéntes munka megerősítése.

A megvalósítás jó szervezést igényel. Célszerű lenne tehát „önkéntes-koordinátorokat” telepíteni az egyetemekre hallgatói önkormányzatokhoz vagy az egyetemi karrier irodákba.

A koordinátorok feladata lenne tartani a kapcsolatot a szervezetekkel és a hallgatókkal, ellenőrizni és monitoringozni az önkéntes munkavégzést, véleményeztetni a szervezeteket. Az önkéntes munkára lehetőség nyílhatna rendszeres évközbeleni és alkalmi formában is (pl. nyári táboroztatás). Az önkéntes-koordinátor a hallgatói önkormányzattal karöltve érdekérvényesítő szerepet is betölthet az önkéntesség során szerzett tanulási eredmények egyetemi elismertetésében.

5. Egyéb információ

Szakirodalom

- 2005. évi LXXXVIII. törvény a közérdekű önkéntes tevékenységről
- Bartal Anna Mária (2010): Önkéntesek és nem-önkéntesek a 2008. évi Európai Érték Vizsgálat tükrében, avagy Aki önkéntes nagyobb valószínűséggel boldogabb és elégedettebb? www.volunteermotivation.hu
- Bartal Anna Mária – Kmetty Zoltán (2009): A magyar önkéntesek motivációnak vizsgálata
- és a Magyar Önkéntesmotivációs Kérdőív (MÖMK) sztenderdizálásának eredményei
- Czakó Ágnes, Harsányi László, Kuti Éva, Vajda Ágnes 1995: *Lakossági adományok és önkéntes*
- *munka*. Budapest: Központi Statisztikai Hivatal
- Czike Klára – Bartal Anna Mária 2005: *Önkéntesek és nonprofit szervezetek – az önkéntes tevékenységet végzők motivációi és szervezeti típusok az önkéntesek foglalkoztatásában*. Budapest: Civitalis Egyesület.
- Czike Klára – Kuti Éva 2006: *Önkéntesség, jótékonyág, társadalmi integráció*. Budapest:
- Nonprofit Kutatócsoport, Önkéntes Központ Alapítvány.
- Derényi András – Tót Éva (2011): Validáció. A hozott tudás elismerése a felnőttoktatásban. OFI. Budapest.
- Egyetemes Értékek az Egyetemen (EÉE 2011) kutatási jelentés. Kutatásvezető: Arapovics Mária PhD a kutatócsoport tagjai: Pavlics Tamás, Avatóné Lovas Judit, Babos Zsuzsanna, Bozóky Tamás, Hunyadi Bulcsú, Kálmán Teréz, Kicsiny Zsóka, Oross Dániel, dr.Takács Dávid. ELTE Az Élethosszig Tartó Művelődésért Alapítvány. (megjelenés alatt).
- Nagy Renáta – Sebestény István (2011) A Nonprofit szervezetek Magyarországon, 2009. Központi Statisztikai Hivatal. Budapest

Szervezetek és honlapok

- *Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium Civil Információs Portál Ministry of Public Administration and Justice – Civil Info Website* <http://www.civil.info.hu/>
- *Önkéntes Központ Alapítvány* www.oka.hu <http://www.otletprogram.hu/>
- *Nonprofit Információs Központ Alapítvány- Nonprofit Information and Training Centre Foundation* www.niok.hu www.nonprofit.hu
- *Demokratikus Ifjúságért Alapítvány - Foundation for Democratic Youth* <http://www.i-dia.org/> <http://www.kozod.hu>
- *Közösségfejlesztők Egyesülete –Hungarian Assotiation For Community Development* <http://www.kozossegfejlesztes.hu/> www.kkapcsolat.hu www.addtovabb.kka.hu
- *Mobilitás Országos Ifjúsági Szolgálat - Mobilitas National Youth Service* <http://www.mobilitas.hu/flp/evs> www.eurodesk.hu

Others

- <http://www.onkentesen.eu/>
- <http://www.onkentesseg2011.hu/>
- <http://volunteermotivation.hu/>
- <http://www.hakosz.hu/>
- www.nepfoiskola.hu
- <http://onkentes.lap.hu>
- www.korhazionkentes.hu
- www.civilszemle.hu

Kifejezések

Elismerés/Validáció (a felsőoktatásban): Több lépésből álló eljárás, amelynek során a hozott, azaz előzetesen megszerzett tudást – annak dokumentumokkal való bizonyítása, esetleg közvetlen értékelése alapján – az erre felhatalmazott személy vagy testület egy képesítés vagy képzési program követelmény-sztenderjeivel (referencia) összeveti. Az összevetés eredményétől függően a hozott tudást elismerik (kredit formájában beszámítják, egyes képzési követelmények formális teljesítése alól felmentést adnak), vagy a szükséges mértékű megfelelés hiányában a kérelmet elutasítják. Funkcióját tekintve az eljárás szolgálhatja egy adott képzési programba történő felvételt, a képzési program egy része alóli felmentést vagy egy képesítés megszerzését. A elismerés/validációs eljárás alapelve, hogy a különféle tanulási módokat egyenrangúnak fogadja el (azaz a tanulás eredményét értékeli, függetlenül a tudás megszerzésének módjától) (Derényi-Tóth 2011).

Hozott tudás: Egy adott képzési programon kívül (bármilyen tanulási környezetben és módon) megszerzett tudás – amelynek az adott képzési program teljesítésébe történő elismerését az egyén kéri. Az előzetesen megszerzett tudás szinonimájaként használatos.

Kompetencia: Az ismeretek, készségek/képességek, és magatartási jellemzők összessége.

Portfólió: A (validációs célú) portfólió a hozott tudás dokumentálásának egyik lehetséges eszköze. A hozott tudás meglétét alátámasztó bizonyítékoknak és egyéb iratoknak (például életrajz, referenciák) az eljárásrendben rögzített módon strukturált gyűjteménye (Derényi – Tóth 2011).

Önkéntesség: az önkéntesség olyan tevékenység, melyet egyénileg vagy csoportosan, rendszeresen vagy alkalmanként, belföldön vagy külföldön a közös jó érdekében személyes akaratból végeznek anyagi ellenszolgáltatás nélkül. Az önkéntes tevékenység közvetlen anyagi haszonnal nem jár annak végzője számára, továbbá az önkéntes nem helyettesíti a fizetett munkaerőt. Az önkéntes nem elsősorban saját családjának segít, munkálkodása hozzáadott értéként jelenik meg a fogadó szervezet életében. A tevékenység megvalósulhat non-profit, civil szervezet, vagy állami intézmény-, ritkább esetben for-profit szervezet (cégek, vállalkozások) keretein belül. Előnye, hogy elősegíti a társadalmi beilleszkedést, hozzájárul a szegénység, a kirekesztődés csökkentéséhez és a teljes

foglalkoztatottsághoz. Az önkéntesség segít környezetünk és közösségünk jobbá tételében (Önkéntes Központ Alapítvány).